

Азәрбајчан Республикасы Тәһсил
Назирлији вә Азәрбајчан Елмләр
Академијасынын биркә кечирдији
КӨНЧ АЛИМЛӘРИН
АЗӘРБАЈЧАН ХАЛГ
ЧҮМЬУРИЈЈӘТИНИН
80 иллик јубилејинә һәср едилмиш
үмүмреспублика елми конфрансынын

МАТЕРИАЛЛАРЫ

Бакы - Елм - 1999

1918-20-чи ИЛЛӘРДӘ АЗӘРБАЈЧАНДА ТӘҺСИЛИН ИНКИШАФЫНА ДАИР

Азәрбајчан Демократик Чүмһуријјәтинин ғыса өмүрлү һөјәтында бүтүн саһәләрдә олдуғу кими тәһсил саһәсиндә дә һејли ишләр көрүлмүшдүр.

1919-чу илдә Бакыда илк Университетин јарадылмасы буна парлаг мисалдыр. Парламентдә Университетин јарадылмасы мәсәләси мұзакирә едиләркән сөјләнилән ашағыдакы фикир бу дөврүн Азәрбајчан тәһсилиндә хусуи ролуну чидди вурғулајыр: "Азәрбајчан парламентиндә гәбул олан бүтүн ганунлардан јалныз бири, Университетин јарадылмасы һагтында ганунун гәбул олунмасы узунөмүрлү тарихи әһәмијјәтә маликдир. (Азербайджанский Государственный Университет, им. В.И.Ленина, Первое десятилетие, 1919-1929. Баку, 1930, стр.5).

Әлбәттә о дөврдә парламентдә гәбул олунан ганунлардан јалныз бирининми белә әһәмијјәтә малик олмасындан кениш данышмаг олар. Лакин бу фикир тәгдим олунан јазынын мөвзусу дејил.

Сонралар бир чох көрүлмүш ишләрин, о чүмләдән, бу Университетин дә јаранма тарихинин јалныз хронолоји олараг мусават һакимијјәти дөврүнә дүшдүјүнү сөјләјәнләр дә олурду.

Лакин белә фикирләр Азәрбајчанда гурулмуш јени һакимијјәтин вә бу һакимијјәтин башында дуранларын Азәрбајчан елминә, бүтөвлүкдә Азәрбајчана тәмәннасыз вә үрәкдән кәлән хидмәтини гәбул етмәмәк арзусундан ирәли кәлирди.

Тәәссүф ки, мусават һакимијјәти ғыса өмүрлү олду вә тәһсилдә, мәдәнијјәтдә, бүтөвлүкдә Азәрбајчанын һөјәтында башланмыш али фикирләр, идејалар јарымчыг галды вә сонралар мусаватын адыннан тамамилә силинди.

"Миллијјәтпәрвәрлик вә Азәрбајчан наминә нә јапылыјорса, онун харичиндәки исми "Мусават иши" иди (М. Ә. Рәсулзадә, "Азәрбајчан чүмһуријјәти", сәһ.54, Бакы, Елм, -1990).